

سرشناسه : رحیمی زینال، حامده، ۱۳۶۴  
 عنوان قراردادی : بادها خبر از تغییر فصل می‌دهند. شرح  
 عنوان و نام پدیدآور: بررسی رمان جمال میرصادقی/ نویسنده حامد رحیمی زینال و سعید توکلی حور.  
 مشخصات نشر : اردبیل: آرچا، ۱۳۹۷  
 مشخصات ظاهری : ۱۹۸ ص.: نمودار  
 شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۵۱۷-۶-۷  
 سعید دهرست نویسی: فیفا  
 موضوع : میرصادقی، جمال، ۱۳۱۲- نقد و تفسیر  
 موضوع : میرصادقی، جمال، ۱۳۱۲- بادها خبر از فصل می‌دهند- نقد و تفسیر  
 موضوع : داستان‌های فارسی- قرن ۱۴- تاریخ و نقد  
 موضوع : Persian fiction—۲۰<sup>th</sup> century—history and criticism  
 موضوع : نویسندگان ایران- قرن ۱۴- نقد و تفسیر  
 موضوع : authors, Iranian—۲۰<sup>th</sup> century—criticism and interpretation  
 شناسه افزوده : توکلی حور، سعید، ۱۳۵۱  
 شناسه افزوده : میرصادقی، جمال، ۱۳۱۲- بادها خبر از تغییر فصل می‌دهند. شرح  
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ی ۴۶ ی / ۸۱۱۱  
 رده بندی دیویی : ۸۳۳/۶۲  
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۳۶۳۵۲۶

---

نام کتاب: بررسی رمان جمال میرصادقی- نویسنده: حامده رحیمی زینال و سعید توکلی حور  
 ویراستار: ندا ممی زاده ینگجه صفحه آرا: عباد ممی زاده طراح جلد: سید غلامرضا طالبی  
 مصحح: زرین کاظمی- ناشر: آرچا- سال و نوبت چاپ: ۱۳۹۷، اول  
 تیراژ: ۱۰۰۰، قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

|    |                                           |
|----|-------------------------------------------|
| ۹  | .....مقدمه                                |
| ۱۱ | .....جمال میر صادقی                       |
| ۱۲ | .....مروری بر آثار داستانی جمال میر صادقی |
| ۱۲ | .....درآزنان شب                           |
| ۱۲ | .....آتش از آتش..                         |
| ۱۳ | .....اضطراب ادیب                          |
| ۱۳ | .....زندگی را به آواز بخوان               |
| ۱۴ | .....کلاغ‌ها و آدم‌ها                     |
| ۱۴ | .....شب چراغ                              |
| ۱۷ | .....فصل اول                              |
| ۱۷ | .....کلیات                                |
| ۱۷ | .....اهداف و ضرورت تحقیق                  |
| ۱۸ | .....روش تحقیق                            |
| ۱۹ | .....پیشینه تحقیق                         |
| ۲۱ | .....فصل دوم                              |
| ۲۱ | .....مبانی نظری تحقیق                     |
| ۲۱ | .....رمان                                 |
| ۲۴ | .....رمان در ایران                        |
| ۲۷ | .....عناصر داستان نویسی                   |
| ۲۷ | .....روایت                                |
| ۲۸ | .....سه ابزار عمده روایت در رمان          |
| ۲۸ | .....تلخیص یا گفتن                        |

|    |       |                                |
|----|-------|--------------------------------|
| ۲۹ | ..... | صحنه یا نشان دادن              |
| ۲۹ | ..... | توصیف                          |
| ۳۰ | ..... | توصیف در گفتگو                 |
| ۳۰ | ..... | پیرنگ                          |
| ۳۱ | ..... | ز به دید                       |
| ۳۲ | ..... | شناسیت                         |
| ۳۴ | ..... | انواع شخصیت‌های داستانی        |
| ۳۵ | ..... | شخصیات برآری و گفتگو           |
| ۳۵ | ..... | راه‌های توصیف شخصیت‌های داستان |
| ۳۷ | ..... | مضمون/ درونمایه                |
| ۳۸ | ..... | صحنه                           |
| ۳۹ | ..... | صحنه پردازی با گفتگو           |
| ۳۹ | ..... | لحن                            |
| ۴۰ | ..... | لحن در گفتگو                   |
| ۴۱ | ..... | فضا و رنگ                      |
| ۴۲ | ..... | ضرباهنگ/ ایقاع/ ریتم           |
| ۴۳ | ..... | گفتگو                          |
| ۴۶ | ..... | تعریف گفتگو                    |
| ۴۷ | ..... | اهمیت گفتگو                    |
| ۴۷ | ..... | وظایف گفتگو                    |
| ۵۲ | ..... | شرایط گفتگو                    |
| ۵۴ | ..... | گفتن و نشان دادن               |
| ۵۵ | ..... | شیوه‌های گفتگو                 |
| ۵۵ | ..... | ویژگی‌های زبانی انواع گفتگو    |

|    |                                                 |
|----|-------------------------------------------------|
| ۵۷ | گفتار مستقیم .....                              |
| ۵۷ | گفتار غیر مستقیم .....                          |
| ۵۸ | گفتار غیر مستقیم آزاد .....                     |
| ۵۸ | گفتگوی دو یا چند طرفه .....                     |
| ۵۹ | گفتگوی یک طرفه .....                            |
| ۵۹ | سخن روایت شده .....                             |
| ۶۰ | سوال و جواب .....                               |
| ۶۰ | گفتگوی درونی .....                              |
| ۶۰ | تک گویی .....                                   |
| ۶۱ | تک گویی بیرونی .....                            |
| ۶۱ | تک گویی درونی .....                             |
| ۶۳ | تک گویی درونی مستقیم .....                      |
| ۶۳ | تک گویی درونی غیر مستقیم .....                  |
| ۶۴ | تک گویی نمایشی .....                            |
| ۶۴ | حدیث نفس .....                                  |
| ۶۴ | شیوه مختلط .....                                |
| ۶۵ | جریان سیال ذهن .....                            |
| ۶۶ | تفاوت حدیث نفس و تک گویی .....                  |
| ۶۶ | تفاوت تک گویی نمایشی و حدیث نفس .....           |
| ۶۶ | تفاوت تک گویی نمایشی با تک گویی درونی .....     |
| ۶۷ | حقیقت مانندی / واقعیت مانندی / واقع نمایی ..... |
| ۶۷ | واقعیت مانندی در زبان گفتگو .....               |
| ۶۹ | افتتاحیه و اختتامیه در گفتگو .....              |
| ۷۲ | تنش در گفتگو .....                              |

|     |                                     |
|-----|-------------------------------------|
| ۷۳  | زمینه چینی و پیش گویی در گفتگو      |
| ۷۴  | اطلاعات دهی در گفتگو                |
| ۷۷  | فصل سوم                             |
| ۷۷  | بحث و تحلیل                         |
| ۷۷  | خلاصه رمان با تحلیل کلی             |
| ۷۸  | خلاصه داستان                        |
| ۸۰  | تحلیل داستان                        |
| ۸۲  | تحلیل گفتارهای رمان                 |
| ۸۲  | شخصیت پردازی اشخاص در گفتگوهای رمان |
| ۸۳  | حمید                                |
| ۸۵  | رعنا                                |
| ۸۸  | رحمت                                |
| ۹۰  | اصغر                                |
| ۹۳  | عباس                                |
| ۹۷  | ناصر                                |
| ۱۰۰ | آقا علاء                            |
| ۱۰۲ | ژنی                                 |
| ۱۰۵ | گیتی                                |
| ۱۰۶ | سایر                                |
| ۱۰۷ | افتتاحیه و اختتامیه در گفتگو        |
| ۱۰۹ | تنش در گفتگو                        |
| ۱۱۳ | توصیف در گفتگو                      |
| ۱۱۵ | صحنه سازی در گفتگو                  |
| ۱۱۷ | زمینه چینی و پیش گویی در گفتگو      |

|                            |     |
|----------------------------|-----|
| اطلاعات دهی در گفتگو.....  | ۱۱۹ |
| لحن در گفتگوهای رمان.....  | ۱۲۱ |
| لحن عامیانه.....           | ۱۲۲ |
| لحن مردانه (لوطی وار)..... | ۱۲۴ |
| لحن جوانان.....            | ۱۲۵ |
| عصبیت در لحن.....          | ۱۲۶ |
| لحن پهلوانی.....           | ۱۲۷ |
| لحن مادرانه.....           | ۱۲۸ |
| یأس و نومیدی در لحن.....   | ۱۲۸ |
| تهدید در لحن.....          | ۱۲۹ |
| تمسخر.....                 | ۱۲۹ |
| روشنفکر.....               | ۱۳۰ |
| لحن زن فاحشه.....          | ۱۳۱ |
| انواع گفتگو.....           | ۱۳۲ |
| نقل قول مستقیم.....        | ۱۳۳ |
| نقل قول غیر مستقیم.....    | ۱۳۴ |
| سوال و جواب در گفتگو.....  | ۱۳۶ |
| گفتگوی غیر مستقیم.....     | ۱۳۸ |
| گفتگو در گفتگو.....        | ۱۳۹ |
| گفتگوی کودکانه.....        | ۱۴۱ |
| گفتگوی درونی.....          | ۱۴۱ |
| گفتگوی ناتمام.....         | ۱۴۲ |
| ریتم و ضرباهنگ.....        | ۱۴۴ |
| واقعیت ماندی در گفتگو..... | ۱۴۸ |

|     |                                    |
|-----|------------------------------------|
| ۱۵۷ | زمان افعال در گفتگوها              |
| ۱۵۸ | بررسی فرامتن در گفتگوهای رمان      |
| ۱۶۰ | فرامتن سیاسی                       |
| ۱۶۵ | جامعه دینی، حکومت و اختناق سیاسی   |
| ۱۷۰ | فرامتن جنس، زن و اجتماع            |
| ۱۷۸ | فرامتن اجتماعی و جامعه             |
| ۱۸۵ | فصل چهارم                          |
| ۱۸۵ | نتیجه گیری                         |
| ۱۸۵ | نتیجه گیری                         |
| ۱۹۱ | پیوستها                            |
| ۱۹۱ | جدول شماره ۱ انواع گفتگو در داستان |
| ۱۹۲ | جدول شماره ۱ انواع گفتگو در داستان |
| ۱۹۳ | جدول شماره ۲ بسامد لحن             |
| ۱۹۴ | جدول شماره ۲ بسامد لحن             |
| ۱۹۵ | منابع و مآخذ                       |
| ۱۹۵ | الف) کتب                           |
| ۱۹۷ | ب) مقالات                          |
| ۱۹۷ | ج) پایان نامه ها                   |

## مقدمه

جمال میر صادقی جزو نویسندگان برجسته و استادان به نام داستان نویسی تاریخ معاصر ایران می‌باشد که با احاطه کامل به علم داستان نویسی و انتشار چندین کتاب در این حوزه آثار قابل توجهی را به تاریخ ادبیات معاصر ایران تقدیم می‌کند. از این رو بنده به علت اشراف علمی نویسنده بر عناصر داستان نویسی و استفاده علمی ایشان در آثار خویش مبنی بر بررسی یکی از مان‌های این نویسنده موفق اتخاذ نمودم. رمان «بادها خبر از تغییر فصل می‌دهند» شامل چهار فصل می‌باشد. که به بررسی عنصر گفتگو در این رمان پرداخته شده و مورد بحث و تحلیل روشنگرانه راغیور قرار گرفته است تا راه گشای علاقه‌مندان و دانشجویان ادبیات فارسی به ویژه ادبیات داستان و پژوهشگران جوان و نوآموز در راه نویسندگی باشد. تا بتوانند با تکیه بر پژوهش و تحلیل «رمان‌آوری» و نویسندگی قدم‌های بلند بردارند. گفتگو بخشی از روایت است و در واقع ابزاری کارآمد در نمایش روایت است. گفتگو بخشی از ساختار داستان است که در پروراندن و شکل‌دهی عناصر داستان نقش غیر قابل انکار و اساسی دارد. «اگر گفتگوهای داستانی با توجه به سرایه‌های گوناگون و فضای حاکم بر اثر و تناسب شخصیت‌ها با موضوع، لحن و صحنه شکل بگیرد، اثر را به درجه بالایی از هنر سوق می‌دهد و این مسئله به میزان قدرت نویسنده بستگی دارد» (سلاجقه، ۱۳۸۰: ۳۸۵). گفتگو جزء مهمی از زندگی است، نویسنده برای این امر باید به اشخاص داستان «زبان» بدهد. زیرا، شخصیت‌های رمان یا داستان خصوصیات و طرز تفکر خود را از خلال «گفتگو» خود بروز می‌دهند. گفت و گو نشان دهنده ذهنیات و خصوصیات شخص است.

گفتگوی خوب بنابه نظر ترلوپ، حتماً «باید در داستان نقش داشته باشد» (نوبل، ۱۳۸۵: ۴۹). و در خدمت کلیت داستان قرار بگیرد. در واقع «گفتگو قوی‌ترین، جذاب‌ترین و مناسب‌ترین شیوه برای دادن اطلاعات مشخص به خواننده است» (یشاب، ۱۳۸۳: ۲۳۷). هم چنین گفتگو می‌تواند جایی برای تعبیه عناصر داستان باشد، به طوری که هم در تعریف و پیشبرد داستان



نقش مؤثری ایفا کند و هم با ایجاد ارتباط مستقیم و بلا واسطه با خواننده بر تأثیرگذاری و جذابیت داستان بیفزاید. از نظر بنده بررسی عنصر گفتگو و آنکا به جزئیات ساختاری آن در یک رمان یا داستان می‌تواند زوایای پنهان یک اثر را به صورت کامل و روشن به خواننده ارائه کند. در پژوهش حاضر به معرفی آثار دیگر جمال میر صادقی به صورت بسیار کوتاه، و سعی در معرفی خط و مشی فکری نویسنده جهت برقراری ارتباط با خواننده شده‌است؛ در این تحقیق، عنصر گفتگو و کارکرد های آن در صحنه های مختلف رمان و ارتباط آن با عناصر دیگر داستان به صورت موشکافانه تحلیل و بررسی شده‌است و پس از آن به شخصیت پردازی، سبک ارتباطی مستقیم لحن و گفتگو و ارتباط تنگاتنگ آن در شخصیت سازی و معرفی رتبه اجتماعی، سیاسی و فرهنگی شخصیت به خواننده، مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته‌است. در نهایت به بررسی فرا متن رمان پرداخته که این چهار عنصر نقش شایانی در درک عمیق و نکته بینان این اثر به خواننده ارائه می‌کند.